

RECENSIONER

God handledning i akut ortopedi

Ortopedi på akuten. 256 sidor.

Författare: Sven-Anders Sölveborn.

Förlag: Norstedts akademiska förlag, 2007, ISBN: 978-91-7227-477-8

Recensent: Per Wretenberg, docent, överläkare, Karolinska Universitetssjukhuset Solna. Vetenskaplig sekreterare i Svensk ortopedisk förening.

Sven-Anders Sölveborn har skrivit en lång rad böcker med ortopedisk och idrottsmedicinsk anknytning. Denna gång har han gett sig i kast med den akuta ortopedin i boken »Ortopedi på akuten« som utkom på Norstedts akademiska förlag 2007.

I förordet till boken nämner man att den är tänkt för AT-läkare, ST-läkare i ortopedi, allmänläkare, sjuksköterskor och även andra paramedicinare. Den nya boken ska i första hand konkurrera med »Akut ortopedi« av Jenny och Rolf Önerfält som utkom första gången 2001 på Studentlitteratur med en ny utgåva på samma förlag 2008. Dessutom givetvis »Joureläkarboken« som nu är inne på 4:e upplagan. Dessutom finns »Ortopedi« av

Urban Lindgren och Olle Svensson, som snarast blivit ett referensverk för AT-läkare och ST-läkare inom ortopedi. Denna bok är mycket heltäckande både vad gäller elektiv och akut ortopedi och kan mycket väl användas på akutmottagningen. Den nya boken tar således upp ett fält där det redan finns väl beprövad litteratur för att få omgående stöd på akuten.

I den nya boken utgörs kapitelrubrikerna av de symtom man kan tänkas söka för på akuten. Jag har valt att ta fot- och fotledskapitlet som exempel. Problemen där har delats in under följande rubriker: Fotskador, fotsmärter, sår på foten, fot- och fotledssvullnad, fotledsskador samt fotledssmärter. Meningen är således att akutläkaren utifrån det symtom som patienten söker för ska kunna slå upp rätt huvudrubrik och sedan leta sig fram till den korrekta diagnosen. Denna uppdelning förefaller i sig vara logisk särskilt för mer rutinerade läkare. En annan bra detalj är att respektive diagnos, som till exempel metatarsalbenfraktur, direkt följs av aktuell diagnosnummer som ju behövs för registrering på akutmottagningen.

Om man sedan går över till innehåll kan man fundera på om man ibland inte tagit med väl många diagnoser. Som exempel kan nämnas att kapitlet »Fotledssmärter« inleds med diagnosen »posttraumatisk synovial impingement«. Den diagnosen är nog relativt sällsynt som anledning till akutbesök och att ha med den typen av diagnoser i en bok med den aktuella målgruppen kan snarast vara förvirrande.

Vissa diagnoser är mycket utförligt diskuterade både vad gäller själva diagnosen och behandlingen medan andra lämnar en del i övrigt att önska. En så pass ovanlig och allvarlig skada som luxation i Choparts led, det vill säga en luxation där talus och calcaneus luxerar i förhållande till de främre delarna av mellanfoten, behandlas mycket kortfattat i behandlingsavsnittet. Man får intrycket av att luxationen reponeras på akuten och sedan skickas patienten hem

med kort gipsskena och därefter tidig mobilisering, utan angivande av tidsramar. En så pass ovanlig och allvarlig diagnos bör, om den ska vara med i en sådan här bok, diskuteras utförligare för att minimera risken för komplikationer.

Beträffande uppställningen i boken domineras den av textsidor. Om man jämför med boken »Akut ortopedi« är den senare enligt min mening mera lättläst och har inte lika massiva textsidor. Där har man också gråmarkerade rutor med sådant som är särskilt viktigt att tänka på. I den nya boken döljs mycket viktig information av sådan som är klart mindre viktigt, vilket gör boken mera svårsläst.

Beträffande bildmaterialet finns ett flertal bilder som dock är väl schematiska beträffande till exempel repositionsmanövrar, injektionsteknik och liknande. Bilderna i »Akut ortopedi« är något mer påkostade och värlitade vilket också gör att de är lättare att förstå. Boken är textmässigt välskriven och lättläst. Jag har dock svårt att förstå att vissa diagnoser grupperats under rubrikerna »overload« och »overuse«, som jag inte tycker tillför något alls.

Sammanfattningsvis har det nu utkommit en ny bok i omhändertagande av patienter med akuta ortopediska skador. Boken innehåller en lång rad diagnoser och i de flesta fall får man god handledning om hur handläggningen bör vara på akutmottagningen. Boken har dock sina brister och om man som AT- eller ST-läkare ska välja att ha en bok i fickan i samband med jourtjänstgöringen har boken hård konkurrens både från boken »Akut ortopedi« och från »Joureläkarboken«. Innan man väljer arbetskamrat bör man nog titta på samtliga dessa tre.

Min personliga uppfattning är att den nya boken är något mera svåröverskådlig och inte lika lätthanterad som den tidigare mest använda akuta ortopediboken, »Akut ortopedi«. Å andra sidan: om man vid något tillfälle har en lite mer specifik diagnos som inte är så vanlig kan man mycket väl hitta denna i den nya boken. ■

Prenumerera på Läkartidningen!

Ring 08-790 33 41

Utmanande saklig **Läkartidningen**